

Minnesanteckningar från startmöte (brainstorming) för Sedimenttema inom Renare Mark (Göteborg 100205 kl 10-12, Länsstyrelsen Södra Hamngatan)

Närvarande: Ann-Sofie Wernersson (LST), Per Samuelsson (COWI), Kristina Eriksson (Ramböll), Rod Stevens (GU), Gunnel Göransson (SGI), Celia Jones (Kemakta, via telefon), Mark Elert (Kemakta, via telefon), Niklas Törneman (SWECO, via telefon), Kristoffer Lindö (Golder), Ingrid Lernestål (Eurofins), Susanne Johansson (Eurofins).

Först en kort presentationsrunda där vi kunde konstatera att vi hade en relativt bred representation (konsultfirmor, myndigheter, analyslab, universitet) och där alla närvarande tog upp frågeställningar som man själv tycker är viktiga att ta upp inom sedimenttemat framöver.

Exempel på viktiga aspekter att beakta som omnämndes (stolpar):
sammansättning – källor, geologiska processer – äldre sediment/jordbruksmaterial, kriterier bör relateras till olika typområden, rörelser hos sediment, hur identifiera föroreningarna, hur provta –representativitet för området, geologiska processer styr, grumling och spridning i samband med sanering/muddring, totalhalter, lakresultat, struktur i riskbedömningsprocessen, enhetlig bedömning av olika handläggare, hur hantera massor, muddermassor-höga halter TBT, går det att ta fram generella riktvärden för sediment på samma sätt som för jord?
Metodik riskbedömning – passiva provtagare, ekotoxtester.

Undertecknad redogjorde sedan för en del som är på gång inom vattenförvaltningsarbetet och som kan vara relevant att känna till för gruppen: eventuellt kommer det på sikt att tas fram nationella effektbaserade sedimentkriterier för statusklassning för en del av de sk prioriterade ämnena (2008/105/EG, se bilaga I). Kemikalieinspektionen har räknat fram förslag på triggervärden och PNEC värden för bl a sediment för de prioriterade ämnena men dessa är inte publicerade och har än så länge främst använts vid riskuppskattningar av vattenmyndigheterna. IVL har emellertid nyligen publicerat en rapport som bedömer rimligheten i metodiken för hur man tagit fram dessa värden¹. För några potentiella SFÄ (Särskilt förorenande ämnen) finns förslag på gränsvärden och indikativa gränsvärden för sediment i NV rapport 5799. Man bör dock observera att dessa värden kanske är mest lämpade för statusklassning av vattenförekomster (dessa halter får inte överskridas i recipienten och ska mätas på representativa lokaler i denna) och kanske inte är tillämpbara för ”hot spots” och muddermassor.

Därtill kunde konstateras att de värden som anges i NV 4918 och de gamla bedömningsgrunderna (Kust och Hav, Sjöar och vattendrag) oftast inte räcker till eftersom det är andra ämnen man stöter på.

Under brainstormingen framkom fler synpunkter och funderingar (stolpar):

Samverkans effekter (stor mix i sediment) – svårt bedöma risker utifrån jämförvärden för enskilda substanser (gäller i synnerhet hamnar annars kan det finnas en/några dominerande föroreningar).

Riskbedömning kopplat till åtgärder. Att reducera halter i hot spots kanske inte alltid bästa åtgärden.

¹ <http://www3.ivl.se/rapporter/pdf/B1891.pdf>

Breda kemanalyser? Kan vara problematiska pga höga rapporteringsgränser. Erfarenheter fr screening av hamnar: ofta problem med olja och PAH samt TBT men annars mkt varierande mellan objekten.

Provtagn metodik avgörande för resultaten. Mäta på olika nivåer i kärnor, viktigt då känna till sedimentationshastighet och vilka årtal olika djup representerar. Var finns redoxgränsen – ger mkt varierande resultat. Ytliga sediment ev överlagrade med rena. Maxhalter (toppar) eller halter i samlingsprov? Djupprofil ser hur överlagring fungerar....viktigt beakta syftet med provtagningen (Maxhalter viktiga vid sanering, halter i blandprov ev mer intressanta vid avgörande av var man lägger muddermassor).

Hanteringsfrågor: tillgång till deponier, övertäckning – hur länge? Capping/stabilisering/havsdeponering för de största mängderna? Vad händer om man lägger det till havs? Kriterier? Hur långsiktigt? Landhöjning....

Kontrollprogram för deponier. Hur ställer sig marina strategidir vs deponering till havs?

Grumling vid muddring? Spridn av föroren. Effekter av själva grumligheten.

NV handböcker som det tipsades om: NV5596 resp 5886.

Hur gör man i andra länder? Kolla gärna med internationella kollegor!

Det blev tydligt att det finns behov av att en vägledning tas fram och vi kom fram till att det vore en bra idé om det tematiska nätverket anordnar en workshop på temat sediment i höst, för att identifiera vilka frågeställningar som bör beaktas i en sådan vägledning. Mycket övergripande och preliminär disposition av dagen skulle kunna vara att först ha en inledning om t ex vattendirektivsarbetet, riskbedömning för förorenade områden – karaktärisering, samt kvittblivningssteget och att sedan diskutera i grupper. Prel hösten 2010 (sept-okt). Planerna på att ha en sediment workshop bör presenteras under info passet vid Renare Marks årsmöte samt på hemsidan.

Inför en sådan workshop är det bra om vi bjuder in brett till en sändlista där diskussionerna och "tipsandet" fortsätter. I synnerhet bra att samla på oss [länkar till bra dokument som skulle kunna utgöra byggstenarna för ett sådant vägledningsdokument.](#)

Ann-Sofie Wernersson åtar sig att ta fram [en lista på intresserade](#) när det gäller fortsatta temadiskussioner samt att samla ihop de länktips som kommer in och sedan vidarebefordra dem till RM (Krister Honkonen) så att de läggs ut på hemsidan. Även information om att det startat ett nytt tematiskt nätverk, kontaktpersoner och protokoll från möten läggs på hemsidan.

Vid tangenterna

Ann-Sofie Wernersson

